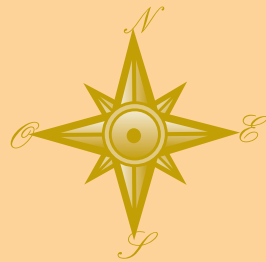

Partides i vies de comunicació

TERME DE CANET LO ROIG

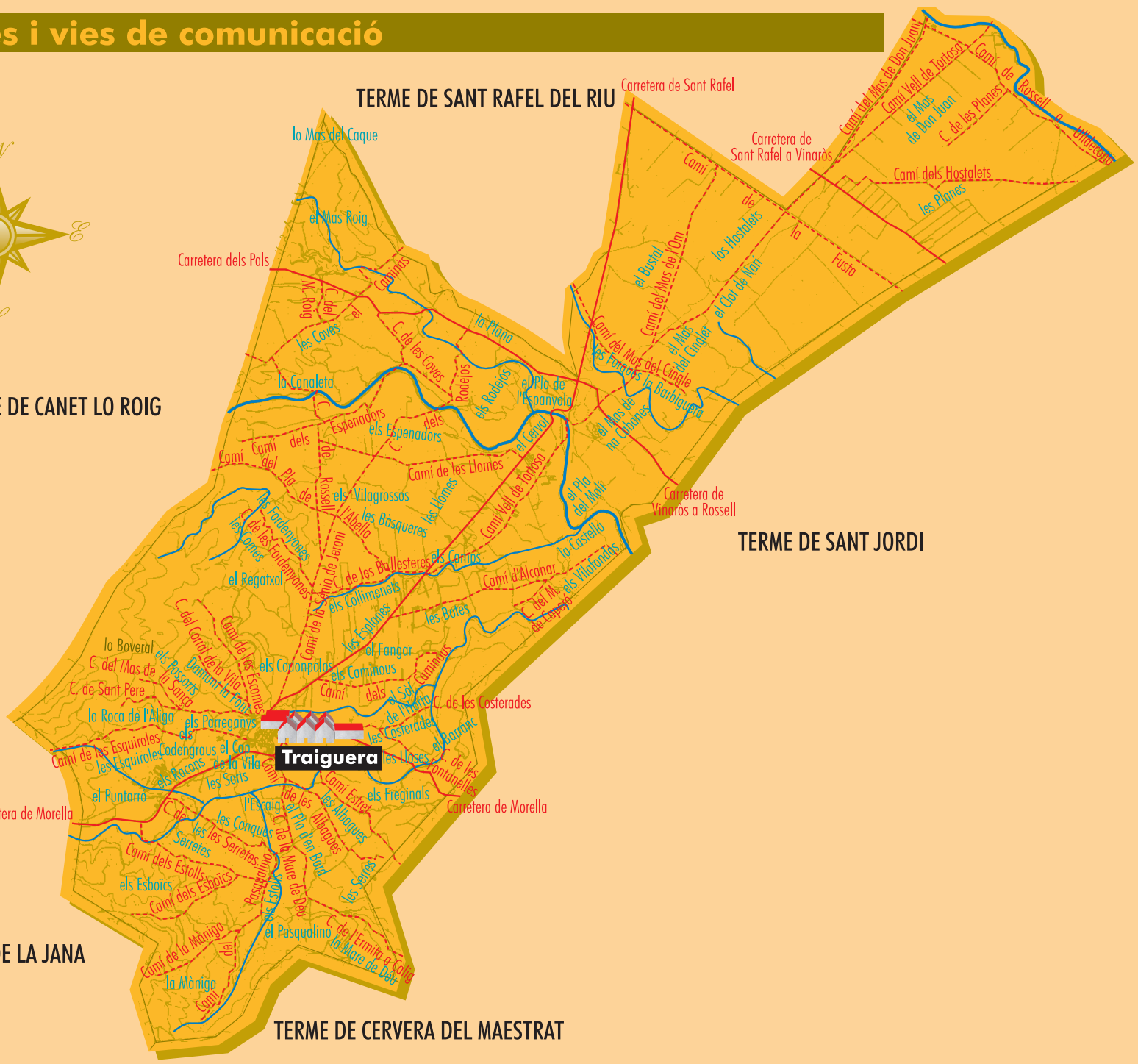
TERME DE SANT RAFAEL DEL RIU

TERME D'ULLDECONA
(CATALUNYA)

TERME DE SANT JORDI

TERME DE LA JANA

TERME DE CERVERA DEL MAESTRAT

- Capital de municipi
- Carretera
- Camí
- Riu, riuet
- Barranc
- Camí
- Partida
- Paratge

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

TRAIGUERA
EL BAIX MAESTRAT

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnolingüístics

RECULL I TEXT
Vicent Cervera Queralt

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

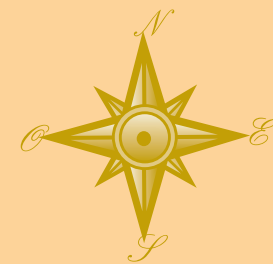
Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Traiguera, 36.

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 VALÈNCIA
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de: Ajuntament de Traiguera.

ISBN: 84-482-3750-1
Depòsit legal: V-1668-2004
Impressió: Industrias Gráficas Ecir, SA
produccion@ecir.com

Elements físics, poblament i altres llocs d'interés

TERME DE CANET LO ROIG

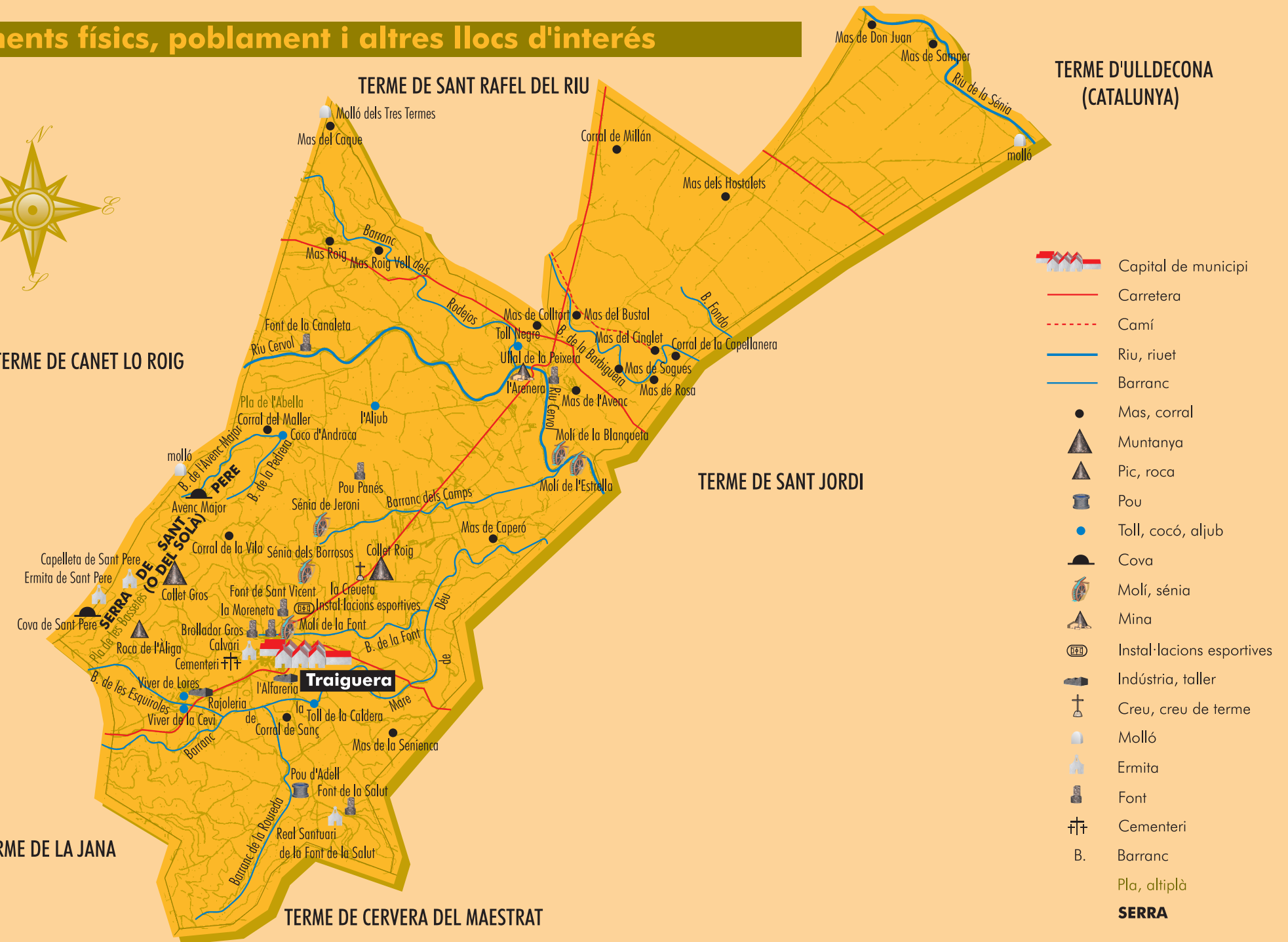
TERME DE SANT RAFAEL DEL RIU

TERME D'ULLDECONA
(CATALUNYA)

TERME DE SANT JORDI

TERME DE LA JANA

TERME DE CERVERA DEL MAESTRAT

TRAIGUERA

Municipi del Baix Maestrat, situat al nord de la comarca i travessat per la carretera N-232, que unix Vinaròs i Morella.

Quant als seus orígens, cal remuntar-se segurament als temps dels romans, datació que vindria donada i confirmada per les restes arqueològiques trobades en la població. Durant la dominació dels sarraïns, estos es dedicaren al conreu dels camps de secà i introduïren el regadiu amb la construcció de sènies, les quals possibilitaren l'aparició d'una indústria basada en l'argila.

La Traiguera conquistada als àrabs fou donada per Jaume I, igual que el castell de Cervera al qual pertanyia, al patrimoni dels Hospitalers el 1235; el 1317 passà a l'Orde de Santa Maria de Montesa; però la carta de població es degué perdre des de molt antic, perquè no n'hi ha referències en cap document o arxiu.

Si el segle XV és el Segle d'Or pel que fa referència a la Comunitat Valenciana, també ho és pel que pertoca a la vila de Traiguera, ja que hi tingueren lloc fets molt interessants: visita de la població pel papa Luna, Benet XIII, qui va intercedir entre els Centelles i els Vilaragut pel litigi de la mort sense successió de Martí l'Humà; celebració de corts dos vegades; estada de sant Vicent Ferrer el 19 de juliol de 1413, a qui s'atribuïx un miracle quan va visitar una font que avui en dia porta el seu nom.

En els segles posteriors, Traiguera ha viscut, amb més o menys intensitat i amb més o menys partidaris o detractors, tant els esdeveniments que han sacsejat les terres valencianes com les catalanes, per estar en zona fronterera: Guerra de les Germanies, Guerra dels Segadors en el Principat, Guerra de Successió, Guerra del Francès, les diverses guerres carlines, etc. Tots estos esdeveniments han deixat la seua petjada, ja siga en fam, en pesta, o en descensos molt bruscs de població.

Traiguera disposà en plena edat mitjana i en temps del rei Pere el Cerimoniós (1336-1384) d'una Aula de Gramàtica Llatina, la qual aniria creixent en importància i prestigi. Encara es conserva un finestral gòtic d'aquell edifici en la fatxada de l'ajuntament.

Per la seua situació geogràfica, importància estratègica, puixança econòmica i demogràfica, i per les bones relacions dels traiguerins amb l'Orde de Montesa i amb el rei, se li concediren certs privilegis, com per exemple l'autorització de poder fer mercat els dimarts de cada setmana, llicència per a fer fira anual el mes d'octubre i la facultat d'elegir justícia segons els furs de València.

Traiguerins destacables són: Ramon Pastor, personatge clau en la Traiguera medieval i del qual es conserven una sèrie de peces religioses en el Museu Parroquial, fou croat del papa Benet XIII en l'època de l'exili a Península; i Pere Labèrnia i Esteller (segle XIX), filòleg traiguerí que treballà a Barcelona i que publicà una interessant obra lexicogràfica.

Disposa Traiguera de dos ermites: una, ja desapareguda, però de la qual

es conserva un tros d'una paret, l'ermita de Sant Pere, justament ubicada en la part més alta de la serra que porta el seu nom; i l'altra, el Real Santuari de la Font de la Salut, la qual s'edificà, a partir de la troballa de la imatge, l'estiu de 1384. Segons conta la tradició, l'estiu de 1384 els germans Anastasi i Jaume Sorlí de Cervera pasturaven el seu ramat pel terme de Traiguera. Un d'ells, que era mut, tenia set, i com que no trobava aigua, va demanar a la Mare de Déu que l'ajudés. En això que va veure que una cabra del seu ramat sortia amb la barbata banyada d'un matoll. Va trobar la font i, al seu costat, un candeler amb un ciri encés, i al fons, la imatge de la Mare de Déu. Després cridà el seu germà, i s'adonà que ja no era mut i donaren gràcies pel miracle. Per la fama que aconseguí a través del temps, el santuari i tot el seu conjunt arquitectònic han sigut molt visitats, ja des dels seus orígens, per personatges destacables: el papa Alexandre VI, de la família dels Borja, quan era encara cardenal; el rei Felip II; el cardenal Julio Acquaviva, acompanyat de Miguel de Cervantes... i és clar, per tots els habitants dels pobles de la contornada que acudixen a honrar la Mare de Déu i a passar un dia de descans.

Pel que fa referència als sectors econòmics, avui en dia la major part del terme és coberta per conreus de secà, amb un gran predomini d'oliveres, algunes amb una longevitat ben estimable; són menys importants les extensions dedicades a l'ametler i al garrofer; el regadiu es dedica principalment als cítrics, i de forma secundària a les hortalisses. També hi podem trobar explotacions ramaderes, les quals servixen de complement a l'activitat agrícola.

Bona part de la població activa treballa en la indústria, bàsicament del moble, en les poblacions veïnes de Vinaròs, Benicarló i la Sénia. No podem oblidar la importància que té la construcció, sobretot a partir de la dècada dels anys seixanta.

Allò que qualifica i diferencia els seus habitants de la resta dels pobles veïns és la dedicació a la cantereria, indústria única i pròpia de la qual avui en dia només hi ha dos fàbriques familiars, a on encara podem trobar bona quantitat d'atifells que un dia o un altre eren de molta utilitat en les cases dels nostres pobles: cànters i marraixons, cadufs, cossis, guardioles, cossiets, cassoles, abeuradors... i un llarg etcètera. És clar, quasi tots servien per a guardar i mantindre l'aigua en bones condicions. Ara són simplement objectes decoratius.

Com a element folklòric destacable, tenim l'anomenada Dansa del Pastor, dansa que fou importada acabada la Guerra Civil, però que avui en dia es considera com a pròpia. En canvi, l'antiga dansa de la població s'ha perdut.

Finalment, cal destacar el Museu Parroquial de la vila, que inclou un bon nombre de peces pròpies de la cultura religiosa, a més de peces arqueològiques trobades en la població.

RELACIÓ DE TOPÒNIMS

ELEMENTS FÍSICS, POBLAMENT I ALTRES LLOCS D'INTERÉS

Orografia

Avenc Major
Collet Gros
Collet Roig
Cova de Sant Pere

Pla de l'Abella
Pla de les Bassetes
Roca de l'Àliga
Serra de Sant Pere (o del Solà)

Hidrografia natural

Barranc de la Barbiguera
Barranc de la Font
Barranc de la Mare de Déu
Barranc de la Pedrera
Barranc de la Roureda
Barranc de l'Avenc Major
Barranc de les Esquirols
Barranc dels Camps
Barranc dels Rodejos
Barranc Fondo
Brollador Gros
Coco d'Andraca

Font de la Canaleta
Font de la Salut
Font de Sant Vicent
la Moreneta
Pou Panés
Riu Cervol
Riu de la Sénia
Toll de la Caldera
Toll Negre
Ullal de la Peixera
Viver de la Cevi
Viver de Lores

Hidrografia artificial

l'Aljub
Pou d'Adell

Sénia de Jeroni
Sénia dels Borrosos

Poblament

Corral de la Capellanera
Corral de la Vila
Corral de Millán
Corral de Sañç
Corral del Maller
Mas de Caperó
Mas de Colltort
Mas de Don Juan

Mas de la Senienca
Mas de l'Avenc
Mas de Rosa
Mas de Samper
Mas de Sogues
Mas del Bustal
Mas del Caque
Mas del Cinglet

Mas dels Hostalets
Mas Roig

Mas Roig Vell
Traiguera

Altres llocs d'interés

Calvari
Capelleta de Sant Pere
Cementeri
Ermita de Sant Pere
Instal·lacions esportives
l'Alfareria
l'Arenera

la Creueta
Molí de la Blanqueta
Molí de la Font
Molí de l'Estrella
Molló dels Tres Termes
Rajoleria
Real Santuari de la Font de la Salut

PARTIDES I VIES DE COMUNICACIÓ

Partides

Damunt la Font
el Barranc
el Bustal
el Cap de la Vila
el Cervol
el Clot de Narí
el Fangar
el Mas de Don Juan
el Mas de na Cabanes
el Mas del Cinglet
el Mas Roig
el Pasqualino
el Pla de l'Espanyola
el Pla del Molí
el Pla d'en Bord
el Puntarró
el Regatxol
el Sòl de l'Horta
els Caminous
els Camps
els Codengraus

els Codonpolos
els Collimenets
els Esboïcs
els Espenadors
els Estolls
els Freginals
els Parreganyys
els Possorts
els Racons
els Rodejos
els Vilafondos
els Vilagrossos
l'Escaig
la Barbiguera
la Canaleta
la Castella
la Màniga
la Mare de Déu
la Plana
la Roca de l'Àliga
les Albagues

les Bàsqueres
les Botes
les Comes
les Conques
les Costerades
les Coves
les Escomes
les Esplanes
les Esquirols
les Fordenyones

les Forques
les Llomes
les Lloses
les Planes
les Serres
les Serretes
les Sorts
lo Boveral
lo Mas del Caque
los Hostalets

Vies de comunicació

Camí d'Alcanar
Camí de la Fusta
Camí de la Màniga
Camí de la Mare de Déu
Camí de la Sènia de Jeroni
Camí de l'Ermita a Càlig
Camí de les Albagues
Camí de les Ballesteres
Camí de les Costerades
Camí de les Coves
Camí de les Escomes
Camí de les Esquirols
Camí de les Fontanelles
Camí de les Fordenyones
Camí de les Llomes
Camí de les Planes
Camí de les Serretes
Camí de Rossell
Camí de Rossell a Ulldecona
Camí de Sant Pere
Camí del Corral de la Vila
Camí del Mas de Caperó

Camí del Mas de Don Juan
Camí del Mas de la Sança
Camí del Mas de l'Om
Camí del Mas del Cinglet
Camí del Mas Roig
Camí del Pasqualino
Camí del Pla de l'Abella
Camí dels Caminous
Camí dels Esboïcs
Camí dels Espenadors
Camí dels Estolls
Camí dels Hostalets
Camí dels Rodejos
Camí Estret
Camí Vell de Tortosa
Carretera de Morella
Carretera de Sant Rafel
Carretera de Sant Rafel a Vinaròs
Carretera de Vinaròs a Rossell
Carretera dels Pals
el Caminàs